

Uredništvo: A. Jeločnik v Ljubljani
Katoliška tiskarna.
Upravništvo: Lud. Tomažič v Ljubljani
Katoliška tiskarna.

MLADOST

Izhaja enkrat na mesec, in sicer 10. dan meseca. Celoletno stane 2 K, posamezne številke pa 20 vinarjev.

Št. 11.

V Ljubljani, dne 10. novembra 1913.

Letnik VI.

Naročnikom.

Ker se leto nagiba h koncu, bo pa že čas tudi letne račune poravnati. Zato uljudno prosimo p. n. gg. naročnike, ki »Mladosti« še niso poravnali, da bi to blagovolili prav kmalu storiti. Opomini so bili že dostavljeni. Upravništvo.

Občni zbor

Zveze Orlov se vrši v nedeljo, dne 16. novembra 1913., v Ljubljani v veliki dvorani »Ljudskega doma«. Glasom poslovnika Z. O. § 10., mora odposlati vsak odsek na občni zbor načelnika in predsednika, oziroma njiju namestnika.

Spored:

Ob pol 8. uri se zbirajo odposlanci v »Ljudskem domu«.

Ob 8. uri sveta maša v Alojzijevišču.

Pričetek občnega zbora ob 9. uri.

1. Poročilo tajnika, blagajnika in načelnika.

2. Statistika.

3. Orlovski naraščaj (brat Turšič).

4. Orel in treznostno gibanje (brat dr. Pogačnik).

5. Mladost (brat Turšič).

6. Mladeniški tabori (brat dr. Jure Adlešič).

7. Telovadski načrt za leto 1914 (brat V. Jeločnik).

8. Prireditve za prihodnje leto.

9. Volitve.

10. Slučajnosti.

Udeležba v civilni obleki.

Dr. Lovro Pogačnik l. r.,
predsednik.

Janko Hočevar l. r.,
tajnik.

Fantje, na delo!

Le par tednov nas na Kranjskem še loči od dni, ko bo zopet odločilo naše ljudstvo, katerim možem da zaupa usodo naše lepe dežele. Nasprotniki bruhajo iz svojih kano-

nov vsak dan več laži in zvijač, da omahljivi značaji iz njih dima že skoraj ne vidi-jo naših zvestih tisočev odločnih bojnikov, ki že komaj čakajo, da s korajžo v srcu, z zavestjo zmage v duši in z glasovnico v roki preženejo vsako meglo nad jasnostjo načel in poštenostjo dela S. L. S.

Mnogo je naših fantov že med temi tisoči. Njihova dolžnost je da gredo v prvih vrstah v boj. Pa tudi fantje, ki niso še volilci, ne smejo držati rok križem. Ne bo dolgo, in sami bodo morali prijeti za orožje, da branijo lastne in napadajo nasprotno trdnjave. Zato treba vaje, treba šole. Tudi pogled v prihodnje nam kaže, da bo naša domovina potrebovala izvajenih, kremenitih mož!

Gre za načela. Od izida volitev je odvisno, če bo deželo kranjsko vladalo po svojih zastopnikih pošteno katoliško ljudstvo ali brezversko svobodomiselstvo. Odvisno je, se bo li gospodarilo v deželi tako, da se odpro kmečkemu in delavskemu ljudstvu novi viri dela in kruha, ali pa ga dobi zopet v kremplje oderuški liberalizem, pobarvan s šnopsarskim demokratizmom. Odvisno je od volitev, bo li zopet liberalna gospoda v objemu s kranjsko nemškutarijo teptala v tla pravice našega naroda in ga obmetavala s knofi!

Fantje, gre za usodo našega poštenega ljudstva, onega ljudstva, ki ga imenuje dr. Krek bogastvo naše dežele, za katero ne menja z nikomur. Kajti sam kapital nič ne pomaga, če je ljudstvo slabo. Največji kapital poleg naravnih gospodarskih virov in naravne lepote naše dežele je naše dobro ljudstvo, ki dela, ki s svojim delom dan za dnem ustvarja nove vrednosti; ljudstvo, ki varčuje, ki si je v svojih stotinah denarnih zavodov nabralo lep naroden zaklad; ljudstvo, ki čita, ki misli o tem, kar je čitalo, ki kritikuje; ljudstvo, ki hvala Bogu še moli!

Da, to naše ljudstvo in naša načela so vredna vašega boja, vaših moči! Zato pojdite z veseljem na delo. Kot zveste družice naj Vam bodo na potu brošure »Slovenski liberalizem v pravi luči«, »Dejanja govore!« in »Poročilo deželnega odbora o deželnih zgradbah in pospeševanju gospodarstva na

Kranjskem«. Z njih vsebino boste preganjali od Vaših koč hinavske svobodomiselnosti, učili nevedne in utrjevali omahljivce!

Dobro imamo še v spominu, kako je pred par leti pomedla na Spodnjem Štajerskem Slovenska kmečka zveza ob deželno in državnozbornih volitvah s pogubnim liberalnim frazerstvom. In kdo ji je pomagal do sijajnih zmag! Tako kličemo tudi Vam: Fantje, na delo, na boj in zmago S. L. S.! Fantje, naprej!

Kaj je meni Orel?

(Na novo vstopivšim članom br. Silvester v Vipavi.)

Bratje! Prišli ste do praga naše velike stavbe, hiše. Želite notri, gotovo z namenom, ne samo pogledati, ampak se v njej nastaniti, v njej svoje mladostne zlate dni preživeti! Ni vam bilo treba prosti bogvekaj za vstop, kajti vrata naše dobre matere orlovske organizacije so poštenim fantom, fantom stare slovenske korenine, vedno na stežaj odprta. Bratje moji! Dovolite mi razložiti in pojasniti naslov: Kaj je meni Orel? Naj govori srce: Oh, skrbni oče in zlata mati, ki noč in dan bdita, ki dannadan z vseni močmi skrbita, da se jima po Bogu izročena deca vzgojuje po njegovih zapovedih. Kaj vse ne stori oče za svojega otroka? Kje so skrbi in žrtve za telesni blagor otrok, ki jih ima oče? Koliko dela, koliko bridkosti in znoja poteče iz srca moža, četudi jih na zunaj ni videti! Vprašajte le skrbnega slovenskega očeta, li ni res tako? In skrb, delo in trpljenje, ki ima svoje rojstvo ob srcu vsaktere matere, kdo ume to? To vse zmore vzdržati zgolj ljubezen, oznanjevana po Kristusu, ki naše slovensko ljudstvo druží v plemeniti namen, v ohranitev naše ga slovenskega naroda. Meni je Orel — kot bi bil moj otrok — del mojega pravega mesa in življenja. Od rojstva njegovega mi je bila poverjena tudi neka zunanja očetovska oblast (kot odborniku). Moral sem zanj skrbeti zanj delati, zanj se žrtvovati, ker vse to mi je nalagala očetovska ljubezen. Če ima pa kdo ljubezen do stvari, se zanj rad žrtvuje, vsako breme prenese.

Tudi vaša pot, dragi fantje, bo ista kot moja. Če boste v resnici Orla in njegov namen spoznali, ga boste tudi vzljubili; in kdorkoli zasede kako odgovorno mesto, se bo čutil kot oče, ki z ljubeznijo in žrtvami skrbi, da se orlovstvo ohrani, pomnoži in spopolnuje. To je bil in je Orel meni na zunaj kot osebi. — V duši pa bi si Orla naskikal tako-le:

Srečna, brezskrbna detinjska leta! Kaj otrok ve za nevarnosti, za nesreče in nezgode, ki se lahko vsak hip pripete. Dobra

mati skrbi zanj — skrbi za hrano, obleko, stanovanje, za vse, vse. Skrbi za razvedrilo in veselje! Kako prisrčno mu zapoje pesemco, preden zaspi! Kako vroče je poljubljuje — svoje dete! To je mati. — Meni je Orel — mati! V brezskrbnih letih nas sprejme pod svoje oko, nas uči življenja, nas uči poti, po kateri naj hodimo za svojo srečo, časno in večno! S kako radostjo nas sprejme pod svoje okrilje, daje nam vse, česar potrebujemo, zabave in veselja tudi, saj pozna mladosti želje in zahteve. In v vsem njenem delovanju — pa se skrivnostno vije pot, ki vodi do večnih vzorov do popolnosti! Včasih nam to pot tudi zunanje pokaže! — Po tem se spoznamo, bratje! Bratje po Kristusu in v Kristusu! Ne bojimo se! Obhajljiva miza je neizčrpljiv vir pravice, resnice, pravega veselja in življenja! Bratje, po tej poti naprej!

Našim fantom.

Veličastni nastop slovenskega Orlovstva o priliki katoliškega shoda v Ljubljani ostane trajno začrtan v duši vsakega udeleženca. To je bil naš dan, dan z mage pošte nega slovenskega fantovstva, slavlje, kakršnega dosedaj še ni videla bela Ljubljana. Tuji, kakor trdé domači naši nasprotniki, ki so nas dosedaj le smesili, so morali ob pogledu na velikanske, izborni disciplinirane vrste slovenskih Orlov obmolkneti. Kaj bi tudi ne! Najlepše izpričevalo pa si je priborila ta dan naša mlada vojska na telovadišču, kjer je pred neizmerno množico slovanskega ljudstva, kakor je še nobena slavnostna telovadba na Slovenskem ni videla, nepobitno dokazala, da sme Slovenski Orel ponosno, kot enakovreden član stopiti v vrste močnega slovanskega telovadstva.

Poglej, slovenski fant, sin stoletja in stoletja zatiranega in zaničevanega slovenskega kmeta! Danes pišejo o tebi slovanski in drugi listi po širnem svetu ter občudujejo tvojo mlado silo, tvojo samozavest in up v boljšo bodočnost. Še pred sedmimi leti neorganizirani, sami sebi prepuščeni kmetjski fantje, nastopajo danes z vzgledno ponosnostjo in dostojnostjo. Mi sami nismo vedeli, da tiči v naši mladini toliko zdravih sil, toliko zlatega cvetja, ki mora obroditi sadove.

So pa tudi ideali, ki se zanje borimo — lepi, vredni boja, vredni samozatajevanja.

»Telesa moč, duha krepost,
to vzor je lepi tvoj — mladost!«

Da, mladost, zdravje, vernost, poštenost, treznost, plemenitost... ali je še kaj lepšega na svetu? Treba je pogledati v dušo tistih

nesrečnežev, ki jočejo po — izgubljeni mladosti, zdravju, nedolžnosti. ... Ko bi bil še enkrat mlad, bi bil ves drugačen. ... Ali ne zveni iz teh besed bridko spoznanje, žalost po ogoljufani sreči?

Bil je mlad fant. Poznal sem ga. Lahko živost in lenoba sta ga spravili na slaba pota. Prišel je s pijančevanjem. Slaba tovaršija, izprijena dekleta, ponočevanje, vse to mu je izželo sok življenja in posledica — grob v zorni mladosti. Ali pa vzemimo žalostno iz vsakdanjega življenja, ki jih je žalibog še vedno preveč v naši domovini. Vsled razposajenosti, pijančevanja itd. se fantje, ki so drugače dobri prijatelji in znanci, stopo, na konec koncev je, da mora ta, ki bi lahko užival lepoto božjega sveta, v — zapore ali celo v temno ječo, oni pa si je pokvaril zdravja za vse žive dni. In glas takih fantov? Vsekaj drugega so kakor »fejst« in to ne samo po mnenju domačinov, kajti za nas se zanimajo tudi tujci, in ti sodijo ljudstvo, predvsem pa mladino po znanjstvih, po poročilih časopisja, po tem, kar so sami videli.

Toda hvala Bogu, tudi v tem oziru je zavzelo novo življenje po naši domovini. Slovenska orlovska organizacija, koje geslo je zdravja, kreпка, verna in krepostna mladina, stopa odločno za tem svojim ciljem z zavestjo, da dober vzgled, prijateljska beseda in morda ne nazadnje fantovski ponos sam še največ premorejo. Da, pravega fantovskega ponosa je treba vzbuditi v slehernem slovenskem mladeniču, da bo cenil svojo vrednost in uresničil up, ki ga stavijo vanj starši, prijatelji, pa tudi celokupno ljudstvo. Zato pa mora vsakega našega člana prešinjati misel, da bomo ideale, ki smo si jih napisali na orlovski prapor, le tedaj dosegli, če predvsem sami sebe pridobimo zanje. Nad seboj je treba izvojevati tisto zmago, za katero gre vse naše delo. Mi hočemo dobro in srečno mladino, ki bo dala nekoč slovenskemu narodu zdravih, razumnih, treznih, vernih in narodno zavednih mož in gospodarjev.

Slovenski fant, ali niso naši cilji lepi? Tebi je posvečeno veliko delo slovenske orlovske organizacije, ki naj združi pod svojimi prapori vso nepokvarjeno slovensko mladino. Naša domovina rabi brambovcev, ki bodo, prožeti orlovske misli, značajni in dobri, brezdvoma naš najboljši branik. Še Slovenska ni izgubljena! Fantje, naprej!

Ljudskošolski naraščaj.

(Ivo Pirc.)

Pred nekaj meseci je upravno sodišče razsodilo, da smejo šoloobvezni otroci telovaditi pri telovadnih društvih. To novico so prinesli časniki in takoj se je začelo povsod živahno gibanje: »Sokol« je razpro-

strl svojak krila in začel vabiti mladiče, nemški »Turnverein« jih je organiziral kar po šolah, koliko je dosegel v kratkem času, spoznamo iz tega, da je ob Jahnovi stoletnici, ki jo je obhajal graški »Turnverein« dne 12. oktobra t. l., nastopilo 700 dečkov. Na naši pa se je, izvzemši nekaj odsekov, z delom odlašalo, čeprav je bil upravičen strah, kaj bo nam ostalo v skledi, če bomo samo gledali in zabavljali ali hvalili kuharico, ki je pripravila jed, dočim bodo drugi zajemali s polno žlico.

Gotovo je torej dobro, ako razjasnimo predzgodovino sklepa upravnega sodišča z dne 14. junija t. l., da »se smejo udeleževati šoloobvezni otroci vaj telovadnih društev brez dovoljenja šolskih oblasti, a z dovoljenjem staršev«.

Povod tej pomembni razsodbi je dalo telovadno društvo »Sokol« v Husovicah na Moravskem. Politična oblast mu je namreč prepovedala, da bi se udeleževali telovadnih vaj šoloobvezni otroci, ne da bi imeli dovoljenje od šolske oblasti. Proti tej prepovedi se je vložil rekurz na notranje ministrstvo. Rekurzu se je ugodilo, češ da imajo telovadna društva pravomočnost poučevati mladino v telovadbi. Vmes je posegel deželni šolski svet v Brnu in 1. naročil okrajnemu šolskemu svetu v Brnu, da je izdal prepoved na vsa telovadna društva v okraju, vsled katere so se morale prekiniti telovadne vaje šoloobveznih otrok, dokler ne dobe dovoljenja od deželnega šolskega sveta. Omenjeno telovadno društvo je zopet vložilo rekurz na deželni šolski svet. Glasom § 70. državnega ljudskošolskega zakonika je bil pa rekurz odbit. Tudi naučno ministrstvo je potrdilo sklep deželnega šolskega sveta, češ da gre tu za šolski pouk in je k temu potrebno dovoljenja šolske oblasti. Tudi deželni šolski svet v Ljubljani je zavzel v tej zadevi določeno stališče. A s tem stvar še ni bila rešena, ampak je prišla cela zadeva do zadnje instance, do upravnega sodišča. Pri obravnavi je zastopnik telovadnega društva izvajal, da pri telovadbi o kaki šoli, oziroma o šolskem pouku ne more biti govora. Telovadna društva imajo dovoljenje za telovadne vaje v splošnem, ne glede na to, če se jih udeležujejo odrasli ali otroci. Taka prepoved je nepostavna, ker ima deželni šolski svet le pravico nadzorstva nad šolami. Telovadne vaje se ne morejo smatrati za »šolo«, zato je odvisno le od staršev, ali se smejo udeleževati otroci telovadnih vaj kakega društva ali ne. O kakem šolskem pouku — kakor smatra ministrstvo — ne more biti govora, že zato ne, ker se udeležujejo telovadnih vaj tudi starejši člani, med temi gospodarji in uradniki, ki se jih vendar ne more imenovati učence. Poleg tega nudi šola le teoretično izobrazbo, dočim streme telovadna društva po povzdigi telesnih in moralnih moči ljudstva.

Po daljšem posvetovanju se je najvišje upravno sodišče pridružilo temu naziranjju in je rek naučnega ministrstva razveljavilo.

Telesni in moralni procvit naše mladine, ki naj se razvije v krepko in odločno slovensko katoliško ljudstvo, je naš program! Navedena dejstva nas silijo odločiti se za najintenzivnejšo gojitev naraščaja. Ne bom govoril tukaj o velikem pomenu mladinske telovadne organizacije, tu naj primemo za pero drugi, omenim le, da čaka zdaj naših odsekov, posebno do delavskih kraji, novo, vsekakor ogromno delo.

Proste vaje članstva za leto 1914.¹

Makso Peterlin.

Temeljna postava: Vzklon v petni stoji s priročenjem v palčjem položaju. Dlani rok sta od prti, prsti iztegnjeni in sklopljeni v eno ravnino; le kadar je posebej povedano, se stisnejo v pest.

Časomerje 1, 2, 3.

Mera zmerna.

Vsaka vaja se vadi štirikrat.

I.

Po pesmi: »Po je z e r u«.

1. a) Prekrižna stoja z desno pred levo — odročiti v hrbtnem položaju. (Desna noga je iztegnjena v kolenu in prstih, gib se izvede tako, da se noga v precej visokem toku prenese v levo in se le sproti dotakne tal vzporedno s prsti leve noge — roki odročita s hrbti zgoraj, palci spredaj, telo je lepo vzravnano, glava pokoncu.)

b) Poldrugi obrat na obojih prstih v levo z odročenjem. (Leva noga se dvigne na prste, da se medtem, ko z rokama popolnoma mirujemo v odročenju, zasučemo na obojih za poldrugi obrat v levo; po obratu stopimo takoj na celo levo stopalo do zanožne stoje z desno.)

c) Drža.

2. a) (»e—«) prednoženje z desno — odročno upogniti navzgor. (Roki se takoj ob začetku giba zasučeta z dlanmi navzgor in se upogneta z iztegnjenimi prsti in zapestjem za 45 stopinj noter.)

b) (»—na«) polobrat na levi peti v levo do odnoženja z desno, roki ostaneta mirni, križ se močno vlekle.

b) (»dve«) izpad z desno v desno — suniti gor, pogled gor. (Izpad naj bo velik, giba rok in nog izvedena v istem trenutku.)

c) Drža.

3. a) prenos izpada v levo — odročiti (palca zgoraj);

b) polobrat v levo do umika, z desno (leva noga je skrčena kot pri izpadu — des-

na pa je iztegnjena in se dotika le s prsti tal. Gib se izvede tako, da se zasučemo na levi peti in desnih prstih, kateri ostanejo cel čas na mestu — trup je lahko predklonjen, da je v ravni črti z desno zanožno nogo). Z levo zaročiti do vodoravne lege, z desno predročiti do vodoravne lege, da sta obe roki v ravni črti. Paziti se mora, da je zanožna desna noga dobro iztegnjena in leva roka kolikor mogoče visoko. Trup je obrnjen naravnost naprej;

c) drža.

4. a) a) (»e—«) obe roki se povesita do navpične lege, naravnost navzdol;

b) (»—na«) vzravna, do vzpona z levo zanožiti z desno — odročiti v hrbtnem položaju. (Leva noga se iztegne in se dvigne na prste, desna se pa povznese do kar najvišjega zanoženja, trup je še vedno lahko predklonjen. Vadi se o tem!)

b) (»dve«) prinožiti z desno, priročiti do temeljne postave;

c) drža.

II.

Po pesmi: »Otok bleški«.

1. a) Odročiti v hrbtnem položaju (hrbta roke zgoraj);

b) odnožna stoja z desno — z levo priročiti, z desno z lokom not (navzdol skozi priročenje, odročenje v levo in vzročenje) do odročenja gor v dlanjem položaju (dlan zgoraj) — pogled glave na dlan desne roke, to je v desno gor;

c) drža.

2. a) s celim obratom na levi peti v desno in z **močnim** zamahom desne roke navzdol skozi priročenje: prednoženje z desno, skozi odročenje izročiti pogled gor;

b) predkorak z desno do zanožne stoje z levo, z loki not odročiti v dlanjem položaju, pogled gor. (Ta dva giba — 2 a) in 2 b) — se delata brez vsakega presledka, vezano, vendar pa je za razumevanje gibov in pravilno izvedbo neobhodno potrebno, da se vadita razdeljeno vsak zase. Vaditelj vežbaj natančno svoje telovadce posebno v tem gibu, ki zahteva izmed vseh največ vadbe, preden se doseže pravilnost in eleganca iz vedbe.)

c) drža.

3. a) a) (»e—«) teža telesa se prenese na levo nogo, ki stopi na celo stopalo, z desno se izvede prednožna stoja, desna noga se potegne malo nazaj, da se lahko izvede mali predklon (za 45 stopinj) za zaročenjem ven v hrbtnem položaju. Komaj se ta gib nakaže, že se zopet vzravnamo in izvedemo na

3. a) b) (»—na«) vzklon, prinoženje in priročenje in takoj na to

b) polobrat v levo do zanožne stoje z desno — odročno sločenje (upognjenje v loku) navzgor. (Obe zgornji lakti sta prav neznatno dvignjeni iz vodoravne lege,

¹ Slike prostih vaj izidejo v prihodnji številki kot posebna priloga.

roki sta v komolcih lahko upognjeni, isto-tako v zapestju, kakor tudi dlan s prsti, da sta roki upognjeni v loku.)

c) drža.

4. a) a) (»e—«) prednožiti z desno — roki iztegniti do odročanja v dlanjem položaju, pogled glave navzgor;

b) (»na«) roki zasukati v hrbtni položaj;

b) (»dve«) pogled naravnost, prinožiti in priročiti.

III.

Po pesmi: »Hej Slovani«.

1. a) a) (»e—«) Prednožna stojba z desno — predročiti;

b) (»—na«) priročiti;

b) (»dve«) cel obrat na levi peti in na desnih prstih v levo do zanožne stoje z desno — odročiti;

c) drža.

2. a) prednožiti z desno — skozi priročenje predročiti;

b) s polobratom v levo na levi peti: izpad z desno v desno, odročiti, desna gre skupno z levo v loku dol skozi priročenje do odročanja v levo, potem pa leva ostane v oćroćenju, desna pa gre kar naprej v loku skozi vzročenje do odročanja. Ti loki se morajo izvesti **hitro**: desna roka mora priti po celem izvedenem čelnem loku v istem hipu v odročanje, ko izpade desna.

c) drža;

3. a) a) (»e—«) skozi priročenje predročiti v izpadu na desno,

b) (»na«) zaročno skrčiti roki na prsi (v pesteh),

b) poluobrat v levo na levi peti in desnih prstih do pokleka na desno koleno — suniti navzgor ven (s pestmi) do odročanja gor — pogled gor. (Poklek in gib rok naj se izvedeta v istem hipu!)

c) drža;

4. a) a) (»e—«) vzravnavna, spojena s poluobratom v desno (na levi peti in desnih prstih do odnožne stoje z desno — predročiti z levo (skozi priročenje) v hrbtnem polobratu, desno predročno skrčiti noter; gornja lakt je vzporedna z levo roko, spodnja pa obrnjena noter, da je roka upognjena v komolcu v pravem kotu, palec pa se dotika leve strani prsi pod levo gornjo laktjo, hrbet roke je zgoraj,

b) (»—na«) prinožiti z desno — odročiti v dlanjem položaju, desna z zama-hom ven,

b) priročiti.

IV.

Po pesmi: »Bodi zdrava domovina«.

1. a) Poluobrat v levo do zanožne stoje z desno, zaročiti ven v dlanjem položaju: dlani sta spredaj,

b) predkorak z desno do zanožne stoje z levo, predročiti gor, glava je obrnjena v smer rok,

c) drža;

2. a) a) (»e—«) teža telesa se prenese enakomerno tudi na levo nogo, ki tudi stopi na celo stopalo — odročiti po najbližji poti,

b) (»—na«) priročiti

b) (»dve«) s celim obratom v levo na levi peti in desnih prstih, poklek na desno koleno — odročiti v dlanjem položaju (dlani zgoraj) — pogled navzgor;

c) drža;

3. a) skozi priročenje: z desno vzročiti, z levo predročno upogniti not v hrbtnem položaju, palec se dotika desne strani prsi, — pogled gor,

b) vzravnavna spojena s prekrizno stojo z desno pred levo — odklon z desno, z desno odročiti (poševna lega) navzdol, levo od-ročno sločiti navzgor: leva zgornja lakt smeri poševno navzgor v levo (in leži v isti ravni črti z desno roko), roka (leva) je v komolcu nalahko skrčena, zapestje upognje-no, nalahko v loku tudi prsti. Tako pridejo prsti leve roke (katere dlan je obrnjena navzdol), ravno nad glavo, katera je obrnjena navzgor, na dlan leve roke. Trup je močno odklonjen v desno in je v isti ravni črti z desno (prekrizno) nogo.

c) drža;

4. a) a) (»e—«) odnoženje z desno — odklon v levo — vzročiti (v levo): roki, trup in desna noga so v ravni črti: poševno v levo. Glava je obrnjena na dlani rok. Odklon se mora izvesti znatno, v kolku se močno upognemo.

b) (»—na«) prinožiti z desno (k levi) — vzklon do pokončnega vzročenja.

b) priročiti skozi odročanje,

c) drža.

Asistenca pri telovadbi.

J. P.

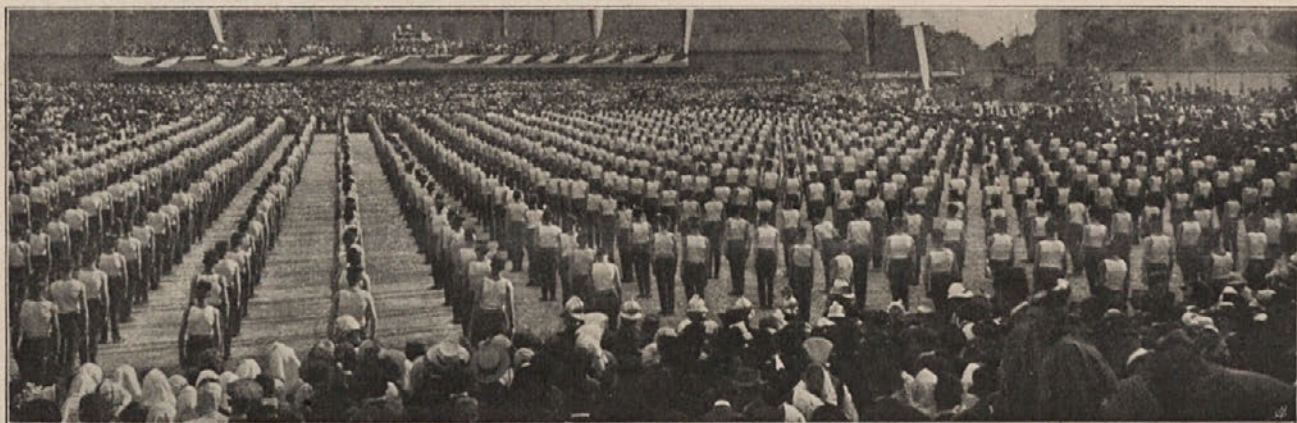
Pod asistenca pri telovadbi razumemo dvoje opravil vaditelja: 1. vaditelj mora biti pripravljen, da telovadca, če se mu vaja ponesreči in pade z orodja, vjame, in 2. vaditelj pomaga slabejšim in boječim telovad-cem oziroma začetnikom izvesti vajo.

Iz tega je razvidno, da ni samo dovolj, če je vaditelj dober telovadec, ampak mora predvsem vedeti, kako naj začne in kaj naj dela, da bo čim uspešneje izvežbal svojo vrsto. Zakaj se dela pri nas toliko veletočev, dočim je tako malo telovadcev, ki bi lahko lepo vezano vajo izvedli z vsemi točkami? Zato ker je pri nas tako zelo razširjeno zlo, da je tisti, ki zna veletoč že dober telovadec. In tako začne načelnik oziroma vadi-telj, ki morda sam ne zna drugega kot vele-

toč, tudi novince, ki je prvič na drogu, učiti veletoč ali kako drugo težko vajo, ki zahteva mnogo telesne moči. Naravna je posledica in z žalostjo opazovano dejstvo je, da fant, ki ni ravno pri najmočnejših, ki pa ima veselje do telovadbe, po dveh, treh urah izostane. Načelniki naj si zapomnijo, da učen ni nihče padel z nebes in da morajo pri vsakem novincu začeti z osnovnimi vajami.

Pa tudi to nam še ne zadostuje. Neobhodno potrebno je, da vsak vaditelj telovadcu, zlasti novincu, asistira. S tem bo telovadec, ko bo videl, da se vaditelj trudi z njim, dobil veselje do telovadbe; dalje bo boječemu telovadcu izginil ves strah, ker bo videl, da se mu vsled dobre asistence ne more nič zgoditi. Če hočejo torej imeti vaditelji kaj uspeha, je prvo, da se pouče, kje, kdaj in kako naj asistirajo telovadcu. Moj članek seveda nima namena, da bi to izpopolnil, pač pa hočem z njim vreči vsaj par zrnov.

mogoče trdno prijeto, to je samo na rokah ali nogah ravno nad ali pod členki, n i k o l i na njih. Zelo priporočljivo je tudi prijeto telovadca za boke (»čez pas«) od hrbtne strani. Na noben način pa ne sme prijeto telovadca za prsa, vrat ali spodnji trup in se da to opravičiti le, če vsled nenadnega padca telovadec ni mogel prijeto na pravem kraju. Pomagati se mora tako, da telovadec čuti, da mu pomoč koristi. Če pa je telovadec na moči in izurjenosti že kaj pridobil, mora asistent svojo pomoč polagoma popuščati, in sicer tako dolgo, dokler ni pridobil telovadec toliko zaupanja do samega sebe, da si upa vse sam izvesti. Med celo vajo mora asistent paziti na telovadca in natančno opazovati, ali si bo telovadec upal izvajati vajo, kako jo bo izvajal in če je telovadec med izvajanjem s svojimi mislimi vedno pri stvari, to se pravi, če vedno dobro premisli, kako se morajo izvesti posamezni deli vaje. Iz negotovega, boječega dostopa, mehke postave in nestanovitnega

Katoliški shod v Ljubljani. (Nastop Orlov k prostim vajam.)

Vaditelj naj pomaga vsakemu telovadcu po potrebi, po njegovi sposobnosti. Vsak vaditelj mora takoj spoznati, koliko pomoči potrebuje telovadec, ali če je dovolj pogumen, da se loti vaje, tudi če se mu pone sreči. Že iz oči telovadca, ko stopa k orodju, mora vaditelj spoznati, koga ima pred seboj in koliko pomoči pričakuje. Zato naj gleda, da ne bo šel v dobri nameri predaleč, oziroma, da ne bo v dobrem mnenju premalo storil. Oboje škoduje. Prava in koristna asistenca je ravno taka umetnost, kakor telovadba sama, in se mora resno premisliti in vestno opravljati. V splošnem veljajo sledeča pravila za dobro asistenco:

Vaditelj-asistent naj stoji kolikor mogoče trdno, da more zgornji trup in roke prosto rabiti in da ga telovadec — tudi v padu — ne potegne seboj. V ta namen naj asistira vedno v razkoračni stoji ali v izpadu, seveda v pravilni oddaljenosti, da ne ovira telovadca pri vaji. Med vajo naj drži telovadca na takih delih telesa, kjer ga je

očesa že lahko sklepa vaditelj na celo vajo in ve, koliko bo moral pomagati telovadcu. Prava pomoč je tu najboljše sredstvo za vzgojo telovadca. Včasih je treba tudi več asistentov, posebno pri nevarnejših vajah. Postavi se lahko na desno ali levo stran telovadčeve. Če je treba prostor med vajo menjati, naj se to izvrši ročno. Tu naj še poudarim, da naj vaditelj, kadar asistira, ne dela tako, kakor da bi se bal, kdaj bo zletel telovadec z orodja, marveč naj s svojo asistenco skuša vplivati bodrilno in navduševalno in vzbujati samozavest telovadca, ki mora dobiti srčnost. Ko bi telovadec videl, da se mu je vaja, ki se mu je zdela tako težka, posrečila, bo dobil tudi veselje za telovadbo.

Asistenca je tudi odvisna od starosti telovadcev. Telovadcu, ki je začel zgodaj telovaditi in si je prisvojil torej dovolj gibčnosti in moči, ne bo tako lahko izpodletelo. Ne pozna dozdevne nevarnosti, ali jo pa podcenuje in se veselejše in čvrstjše po-

prime kake stvari, kakor starejši telovadec, ki v svoji mladosti ni nikdar telovadil in mora n. pr. kot »rekrut« izvajati s svojimi trdimi udi in mišicami vsakovrstne vaje. Jasno je, da gre tak telovadec zelo oprežno na delo, ker čuti često hude bolečine v mišicah, in ravno pri takih telovadcih je potrebna najpazlivejša asistenca.

Toliko o asistenci v splošnem. Zdaj bi še nekaj malega navedel o asistenci pri posameznih orodjih.

Na drogu in bradlji se pri asistenci gleda na to, ali je telovadec v opori ali v vesi. Pri vajah iz opore zadostuje, če primemo telovadca le za eno roko, in sicer nad zapestjem z eno roko, z drugo pa nad komolcem. Pri vajah v vesi držimo eno roko nad zapestjem, poleg tega pa lahko podpiramo trup z drugo roko pod križem. Seveda je za različne vaje treba tudi različne asistencije. Isto kar velja pri drogu in bradlji, v opori, velja v splošnem tudi pri navadnih skokih čez konja in kozo, s to razliko, da se pri zadnjih dveh večkrat asistira tudi še za orodjem, s tem, da »lovimo«. Za plavni skok velja splošno rabljen način: Asistent stoji za dvetretjinsko dolžino trupa telovadčevega od orodja v izpadu naprej ali nazaj, roke v visokem predročenju, prsti iztegnjeni, palca merita na noter. V tem položaju ujame telovadca za pas in ga tako par sekund obdrži. Telovadec se ujame za rame asistenta. Za asistenco je pri plavnem skoku treba asistenta večje postave. Pri vezanih vajah je asistenca s prijemom nemogoča in je telovadec navezan sam nase. Asistent stoji v prim rni razdalji in zasleduje gibe telovadčeve tako, da v potrebi takoj priskoči na pomoč. Pri vajah z nalletom je treba dveh asistentov, ki stojita poleg mesta, kamor telovadec doskoči, in da ujameta z obema rokama prav nad komolcem. Istotako se lovi pri odskokih iz nihanja na krogih ali na nihalnem drogu. Če sta asistent in telovadec dobro izvežbana, zadostuje pri poostreni pazljivosti obeh en sam asistent.

Kolike važnosti je dobra asistenca, bo uvidel vsak, ki bo poskusil. Znal jo bo pa ceniti šele ko bo nepolomljen odšel iz padca, pri katerem bi se brez asistencije gotovo poškodoval. Tudi če telovadita samo dva, naj ne bo brez asistencije: eden telovadi, drugi asistira.

Bratje načelniki in vaditelji: Na vas leže upi vseh, ki pričakujejo iz naših orlovskih vrst bodočo prvovrstno telovadno organizacijo, na vas leži pa tudi napredek in zdravje vam zaupanih telovadcev. Dokazite, da vam je resno za delo!

Proste vaje za naraščaj za l. 1914.

Osnovna stoja — roki stisnjeni v pest.

Časomerje 1. 2. 3. zmerno.

Vsaka vaja 4 krat.

I. vaja.

- 1 a) = Zaročno krčenje.
- 1 b) = } Drža.
- 1 c) = }
- 2 a) = Odročenje — odkoračna stoja z desno.
- 2 b) = } Drža.
- 2 c) = }
- 3 a) = Pol obrata v levo — vzročenje — do zanožne stoje z desno.
- 3 b) = } Drža.
- 3 c) = }
- 4 a) = Priročiti — prinožiti.
- 4 b) = } Drža.
- 4 c) = }

II. vaja.

- 1 a) = Odročenje — odnožna stoja z desno.
- 1 b) = } Drža.
- 1 c) = }
- 2 a) = Pol obrata v levo — predročenje — zanožna stoja z desno.
- 2 b) = } Drža.
- 2 c) = }
- 3 a) = Izpad z desno naprej — odročiti.
- 3 b) = } Drža.
- 3 c) = }
- 4 a) = Priročiti — prinožiti.
- 4 b) = } Drža.
- 4 c) = }

III. vaja.

- 1 a) = Predročenje — odnoženje z desno.
- 1 b) = } Drža.
- 1 c) = }
- 2 a) = Pol obrata v levo do zanožne stoje z desno — odročenje.
- 2 b) = } Drža.
- 2 c) = }
- 3 a) = Izpad z desno — roke v bok.
- 3 b) = } Drža.
- 3 c) = }
- 4 a) = Priročiti — prinožiti.
- 4 b) = } Drža.
- 4 c) = }

IV. vaja.

- 1 a) = Zaročno krčenje — prednožno upogniti z desno.
- 1 b) = } Drža.
- 1 c) = }
- 2 a) = Izpad z desno naprej — predročenje dol.
- 2 b) = } Drža.
- 2 c) = }
- 3 a) = S pol obratom v levo — odnožna stoja z desno — desna roka v bok — levo vzročiti (pogled gor).
- 3 b) = } Drža.
- 3 c) = }
- 4 a) = Priročiti — prinožiti.
- 4 b) = } Drža.
- 4 c) = }

Naročajte „ZLATO KNJIGO“!

Kranjska podzveza.

Šentpetersko okrožje »Orla« v Ljubljani priredi v nedeljo dne 7. decembra t. l. ob 7. uri zvečer v Ljudskem domu slovesen sprejem članov. Sprejem vodita predsednik Z. O. br. dr. Lovro Pogačnik in okrožni predsednik č. g. župnik br. Janko Petrič. Ob tej priliki se vprizori ljudska igra »Zaklad« in alegorija »Mati Slovenija in njena deca«. Sprejeti bodo vsi oni, ki so bili ob katoliškem shodu člani odsekov, njih število znaša okrog 65. Z veseljem gledajo na ta dan, ko bodo vprizori zbranega ljudstva prisegli zvestobo orlovskim načelom, ko bodo segli predsedniku v roki v dokaz, da v njihovih vrstah ne bo odpadnika in ne neznačajneža. Diploma in »Zlata knjiga« jih bo spominjala na ta slovesen dan, ki bo najlepši praznik fantovske časti. Odseke ljublj. okolice vabimo, da se udeležijo tega slavlja, in bodo pričali dani besedi bratov Šentpeterskih Orlov.

Idrija. Drugo predavanje smo imeli dne 10. oktobra. Obravnavalo se je drugo vprašanje II. dela »Zlate knjige«: »Ali je zadosti, če si za Orla zapisan?« Govoril je č. g. dekan Mihael Arko: Naša organizacija bi imela navajati fante, da bi bili kot skala. Vsak se rad otrese svojih dolžnosti — se ne zna pomagati. Že Adam v raju se je uprl Bogu. Postavi za vzgled mladeniča, ki je zapustil vse, svojo domovino, svojo nevesto, svoje tovariše, ter se podal v vojake, kakor je bil prisegel. Ni se dal zvabiti od drugih tovarišev, da bi ubežal, ampak ostal je zvest svoji prisegi. Premagal je samega sebe. Samega sebe premagati, to je tudi dolžnost vsakega Orla. Ta mladenič se je vsemu odrekal, samo da je storil svojo dolžnost. To je značaj! Tako trdnega značaja mora biti vsak Orel. — Nato omeni Schillerjev »Der Kampf mit dem Drachen«. Kljub prepovedi predstojnika je šel mlad vitez-redovnik nad zmaja. Že mu je skoro podlegel, pa zvesta psa se vržeta na zver in posreči se mu, da jo zabode z mečem. Vse ga slavi, predstojnik pa ga zaradi nepokorščine zapodi. Ko pa vidi, da je vitez spoznal svojo upornost in je premagal samega sebe ter se uklonil ostri kazni, tedaj ga objame in sprejme nazaj. Omahljivost je treba uničiti. Vedno se premagovati in se držati po pravih, posebno v mladosti, ker takrat je zlat čas; takrat se je treba vaditi. Orel si mora vedno misliti: »Orel sem« in se premagati. Na vprašanje, ali se sme brati nasprotne časopise, da gospod govornik za vzgled okužen zrak. Če je človek še tako previden, vseeno vdihuje v se kužne bacile. Časniki nasprotnikov so naravnost strup za dušo. Naši časopisi imajo namen ljudi navdušiti, nasprotni pa spraviti jih s prave poti. Na sodnji dan bodo stali eni na levi, drugi na desni, v sredi pa nihče. Zato se je treba že zdaj vaditi tu ali pa tam. Nato smo si ogledali značaj Napoleona I. Stremil je vedno višje in višje, in temu svojemu vzoru je ostal vedno zvest. Povspel se je z občudovanja vredno vstrajnostjo in energijo iz navadnega Korzikanca do vladarja Francije in velikega dela Evrope. V kratki debati potem se označi Napoleona tudi kot velikega nemirneža in nepokorneža, ki pa je kljub temu ostal zvest svojemu vzoru skozi vse svoje življenje. — Tudi fant, ki postane »Orel« mora vedno ostati zvest Orlovim vzorom.

Idrija. Dne 17. oktobra t. l. nam je predaval br. Anton Kogej. Orel mora ljubiti Boga in cerkev, ter zato izpolnjevati njiju zapovedi. Ne bo mu pa to mogoče, ako ne bode trezen. Kjer se gre za kakršnekoli važne reči, treba je treznosti. Orlova ideja pa je lepa, vzvišena — važna — torej treznost pri Orlih neizogibna. Kako torej pregnati to črno kugo pijančevanja? Zbrali so se možje, da se postavijo v bran alkoholizmu, in ustanovili so abstinenčna društva. Ta društva moramo podpirati. Alkohol je velik škodljivec. Jemlje duševne in telesne moči. — Navaja razne nesreče, ki so se zgodile vsled pijanosti. — Že vino zelo škoduje — kaj pa šele žganje — ta »geruša«. — Milijoni se razmečejo v naši deželi za to seme nesreče! Prvi moramo tega sovražnika naskočiti mi, mladeniči. Vsak naj bode zdržen —

vsak vojak »Svete vojske«! — V debati se navaja zgled, da tudi abstinentje znore — kakor tudi nasprotno pijanci lahko veliko in uspešno duševno delujejo. Proti temu se stavi vprašanje, zakaj da je Kranjska statistično prva glede pijanstva in pobojev? Če hoče zdravnik rano zaceliti, mora celo izrezati. — Tudi pijančevanje treba korenito odstaviti. Kdor ima ljubezen do domovine, vidi samo eno pot, to je — radikalna abstinenca! — Ugovarja se, da nekaj veselja vendar moramo imeti. Kar je na zemlji, je vse smoterno. Tudi vino. Saj ima enako škodljivih in redilnih snovi v sebi. — Vsakdo se božjega daru poslužuj. — Bog ga je dal. Seveda ni rekel, da ga pij toliko, da se ti bo sukalo. Zmerno pa ga piješ brez škode. Vse te pomisleke pa so abstinentje z uprav abstinentstvo vstrajnostjo in gorečnostjo pobili. Bog sam nam je dal zgled ljubezni. On sam nam je najlepši zgled zdržnosti. Izkazujemo tudi mi Njemu svojo ljubezen s premagovanjem samega sebe — z zdržnostjo!

Idrija. Dne 7. septembra t. l. nam je predaval g. R. Gostiša o II. 2/2 »Zlata knjiga«... »Orel mora ljubiti ljudstvo, njegov jezik in domačijo; mora razvijati vse dobre lastnosti in sposobnosti v ljudstvu, zatirati pa vse slabe strani, ki se na njem kažejo...« Ljubezen in vero dobi otrok že v prvem početku od svojih staršev in ju vrača tudi svojim staršem. Kasneje prenaša ti dve čednosti v vedno širše kroge in vzljudi ljudstvo. Saj nam je ljubezen do naroda prirojena. O verskem prepričanju smo že imeli predavanja. Ogledali so bomo ljubezen do naroda. Ko je otrok še v zibelki mu že done mili glasovi materinskega jezika v srce — in še kasneje v celi mladosti čuje in se uči ta jezik. Zato naj ga vsakdo vedno spoštuje in se ga nikdar ne sramuje. — Orel je slovenski fant. Zato mora vedno ljubiti svoj materinski jezik. Kdor ljubi svoj jezik, ne pozabi svoje domače hiše. Biser v vencu, ki krasi Orla je tudi ljubezen do domače hiše. Nečastno od Orla bi bilo, po izvršeni dolžnosti oditi od doma z izmišljenim vzrokom, da je telovadba ali kaj drugega, v resnici pa iti pohajkovati. Veliko boljše in častno je, ta čas porabiti za domače delo. Malo vrtnariti, rezljati, — kar je v Idriji posebno upeljano, — rediti male domače živali n. pr. zajce itd. to je prijeten užitek, ne glede na to, da se daje dober zgled. S tem pospešujemo dobrobit našega bližnjega, njegove dobre lastnosti, saj pokažemo vrednost prostovoljnega dela — in obenem zatiramo glavno slabih lastnosti — lenobo. Gosp. predavatelj je rad na razpolago pri rezbarstvu in posebno pri sadjereji. Poslednje bi bilo zelo koristno, ako bi se moglo uvesti. In kako bi tako delo dobro vplivalo na fante, saj jim krepi telo, jih varuje pregrehe in navaja na varčevanje. Vsakdo je gospodar čez nekaj — vsaj čez svoje »denarsko«. Kot dober gospodar mora paziti, da množi svoje imetje. In če bi v nekaj letih ne imel nič od tega prostovoljnega dela, bo imel vsaj veselje in zadovoljnost nad izvršenim, in to je že največji kapital. Orel z zgledom naprej in našo organizacijo bo vsak spoštoval. — V debati se omeni, da je Bog dal delo kot pokoro, obenem pa kot varstvo pred grehom. Je pa božji dar. Kdor rad dela, je resen in je za zgled drugim. — G. Gostiša predlaga, da napravimo mal tečaj o sadjarstvu in reji domače živine. — G. Kavčič omeni še, da šole nimajo tega uspeha, kakor bi ga morale imeti. Osmošolec ne zna cepiti sadja, pa tudi zmisa nima za to. Če tudi ne bo imel kamenitega spomenika vendar se bo vsakdo spomnil, ki bo použil zlahten sad, da ga je nekdo moral cepiti. — Popisuje gospodarstvo naše občine. Mala podpora protialkoholnemu društvu se s smehom odkloni, dovoljenja za celonočne plesne in popivanje pa se takoj odobri. — Ljudstvo naj bi se postavilo na lastne noge. Popiše, kako drugod ustanavljajo stavbinske družbe, ki preskrbe delavstvu poceni in lepe hiše. Kolikega pomena je to za ljudstvo, se sploh ne da popisati. — Dne 31. oktobra t. l. smo imeli posebno poučno predavanje. Govornik č. g. Fr. Oswald nam je razložil stavek iz »Zlate knjige« II. 2/1... »Orel

mora biti katoliški mož in katoliško moštvo vsepovsod razširjati in utrjevati. Že kot otrok naj se fant vadi in uči, da si pridobi potrebnih znanosti. Le žal, da se človek v šoli nikdar tega ne nauči, kar rabi pozneje v življenju, to je posegati v javno življenje. Govornik omenja nekega šestošolca, ki je šel poslušati v deželni zbor in ga je njegov profesor opozoril, naj takoj izgine. Torej človek, ki pride iz šol in stopi v javnost, skoro ne ve, kaj bi delal, ker mu šola ni dala tega, kar bi največ rabil. Kot nasproten zgled omenja Spartance in stare Grke, pri katerih je bilo ravno med mladino najživahnejše življenje. Navdušuje fante, da je treba več zavednosti in ta se pridobi po naših izobraževalnih društvi. Kadar so volitve, takrat nastane pravcata vojska. Ta vojska ne obstoji iz kanonov in granat, ampak iz volilnih listkov. Včasih je zmagovala tista armada, oziroma tista stranka, ki je bila bolj izvežbana, izobražena in vstrajna. To velja tudi še danes. Le tisti bo zmagal, ki bo dosti spreten, ako tudi šteje ta armada majhno število. Treba je podrobnega dela v agitaciji. Agitacija je pri volitvah zelo važna. Vprašanje pa je, kako naj se agitira. Agitator mora biti neustrašen. Vsakemu mora povedati z lepa, da je njegova dolžnost voliti. Nikdar pa ne sme ukazati, koga da mora voliti, ali pa komu karkoli obljubiti, če bo šel voliti našega moža. Dalje mora biti precej nezaupen, ker se mnogi prav debelo lažejo, samo da se agitatorja hitro iznebijo. In končno ne sme biti usiljiv — glasovnice brez izrečnega volilnega dovoljenja ne sme pisati, itd. Treba pa je ne samo ob volitvah, ampak tudi sicer v življenju zavednosti in vstrajnosti. Kdor hoče biti kot mož trden in zaveden, mora se že kot mladenič vaditi.

Stara Vrhnik. Naj navedem nekaj zgodovine iz našega odseka. — Dne 8. junija t. l. smo napravili prvi skupni izlet na divno Gorenjsko. Ogledali smo si Brezje in Bled. Nikdar nam ne izgine iz spomina ta dan. Bili smo kar očarani vsled lepote naše lepe Gorenjske. Lepo je bilo posebno na Bledu, ko smo se vozili na otok, med prepevanjem naših lepih narodnih in drugih pesmi. Navdušeni smo se vrnili, ter sklenili, da tudi drugo leto, napravimo kam tak izlet. — V tekočem letu je tudi naš odsek zadela velika izguba. Izgubili smo kar tri navdušene brate Orle. Prvi je naš ustanovitelj, voditelj in podpredsednik br. č. g. Leop. Turšič, kateri je odšel na svojo novo službo v Št. Vid nad Ljubljano. Bil je duša vsemu našemu delovanju. Pri njegovem odhodu iz Vrhnik, se mu je naš odsek za vse to zahvalil tako, da ga je v svoji seji dne 3. sept. 1913, izvolil za njegove velike zasluge katere si je pridobil pri odseku, svojim častnim članom. Člani odseka smo mu pa v znak spoštovanja in hvaležnosti poklonili v ta namen častno diplomu. Dva brata, blagajnik in podnačelnik sta pa odšla služiti cesarja. — Dne 5. oktobra smo jima napravili lep poslovilni večer. Br. predsednik Tomo Grom jima je napravil lep govor, spominjajoč se vseh njunih sit, nosti in skrbi, katere sta imela že od početka, ko se je odsek ustanovil. Težko se bode pozabila ta izguba, a upamo, da ko bosta odslužila cesarja, stopila zopet med naše vrste. — S 4. novembrom smo pričeli z rednimi tedenskimi sestanki, katere vodi vrhniški kaplan br. č. g. Franc Zabret, zakar smo mu hvaležni vsi iz celega srca. Sestanki so ob torkih. Pozivlja se vse člane, da se teh sestankov redno udeležujejo. Vabimo tudi podporne člane, ter tudi nove člane. — Z redno telovadbo smo tudi pričeli dne 1. novembra t. l. Telovadimo v odseku sobi po dvakrat na teden 4 ure in sicer v sredo in petek. — Po občnem zboru se pa zopet oglasimo, do tedaj pa bratski Na zdar!

Stara Vrhnik. Redko slavlje se je vršilo v nedeljo dne 28. septembra t. l. na Stari Vrhnik. Vrhniško okrožje »Orlova«, je napravilo, prvič tukaj javno telovadbo in veselico. Stara Vrhnik se je za to izvanredno slavnost odela v praznično obleko; krasilo jo je 10 vitkih mlajev, trije slavaloki in skoro raz vsake hiše po vasi, koder so šli cenjeni gostje, je vihrala zastava. — Orle in druge goste, kateri so ob 1. uri popoldne prikorakali iz Društve-

nega doma na Vrhnik, z Orlovsko godbo od D. M. v Polju na čelu in z zastavo vrhniškega Orla, je pred Gasilnim domom pozdravil br. Tomo Grom, v imenu tukajšnjega Orla, kot njega predsednik. Odzdravil je pa okrož. predsed. br. Ig. Hren. Po pozdravu je pa 15 domačih deklet, v lepih narodnih nošah okrasilo goste z svežimi šopki. — Javna telovadba ob 3. uri pop. je izborno izpadla. Vodil jo je okrož. načelnik br. Petrovčič. Proste vaje je vzorno telovadilo 55 telovadcev. Z zanimanjem in občudovanjem je ljudstvo sledilo orodni telovadbi na drogu in bradlji ter skupinam. Zlasti moramo pohvalno omeniti vrhniške in idrijske Orle, katerih vzorna telovadba je očarala vse. — Po telovadbi je pa okrožni predsednik br. Hren otvoril z lepim pozdravnim govorom veselico, nakar je govoril gosp. abiturient brat Anton Urh iz Podlip, o naši lepi orlovski organizaciji, zakaj je bila ustanovljena, kakšna načela ima ta kakšne pa nasprotne organizacije. H koncu svojega govora je pa še v slovo k vojakom odhajajočim bratom izpregovoril par besed. Z zanimanjem in občudovanjem smo sledili govoru mladega gosp. abiturienta. Ko je končal, je žel veliko odobravanje, ploskanje in živijo klicev. Po govoru br. Urha je pa okrož. predsed. br. Hren prečital na prireditve došlo brzojavko od br. č. g. Leop. Turšiča, kaplana v Št. Vidu nad Ljubljano, katere se glasi: Zadržan želim prireditvi uspeh, Orlom pogum. Iz sto in sto grl je zagromelo: živijo, na zdar, Bog živi gosp. Turšiča, kar priča kako je bil priljubljen med tukajšnjim ljudstvom, ko je služboval na Vrhnik. — Poleg v okrožje spadajočih odsekov so se prireditve častno udeležili tudi sledeči odseki: Idrija, Ježica, Ziri (nad Idrijo). Po zastopnikih pa: Moste in Št. Peter v Ljubljani. — Kdo bi si bil mislil — si lahko slišal vzklikati na dan prireditve marsikoga — da se da na Stari Vrhnik kaj takega napraviti. Na zdar!

Kamnik. V nedeljo dne 5. oktobra t. l. ob desetletnici društva »Kamnik« nastopil je pri mnogovrstnem sporedu tudi naš »Orel«. Razni društveni odseki kakor damski, pevski, dramatični so se kar kosali med seboj, kateri bode pripravil slavnosti večji sijaj. Tudi odsek »Orel« ni hotel ostati zadnji, ampak pokazal, da živi, dela, napreduje. Nastopilo je osem telovadcev pri članskih in vaditeljskih prostih vajah na odru; 4 telovadci so izvajali članske, 4 telovadci pa vaditeljske proste vaje in sicer vsak posamezno. Vaditeljske proste vaje so izvajali vsi 4 telovadci naravnost dovršeno. Občinstvo jih je navdušeno pozdravljalo z »Živijo« klici in burnim ploskanjem. Tudi članske proste vaje so bile prav dobre. Videlo se je pa nekaterim, da imajo strah, ko nastopijo pred občinstvom. To se mora odpraviti. Po prostih vajah je napravilo 16 telovadcev tri lepe skupine, prvo v beli, drugo v zeleni, tretjo v rdeči električni luči. Skupine so bile lepo sestavljene in so dosegle uspeh. Občinstvo je navdušeno ploskalo. Zeleti je, da bi »Orel« večkrat nastopil pri društvenih prireditvah. Poročati nam je tudi, da zadene letos naš odsek velika izguba. Tri dobre telovadce nam vzame vojaška služba. Težko jih bomo pogrešali. Upamo pa, da se vrnejo iz nevarnega vojaškega življenja dobri in nepokvarjeni zopet k odseku nazaj. — Vrnil se je pa od vojakov izvrsten telovadec Miha Kladnik, dober in skromen, kakor je odšel. Bog ga živi!

Iz Tržiča. Naš telovadni odsek se zopet pridno giblje. Ob sredah in sobotah telovadijo starejši redni člani, ob ponedeljkih in petkih pa naraščaj. — Odsek se je udeležil desetletnice katol. društva v Predvoru, teden pozneje pogreba br. Voglarja, bivšega predsednika nakelskega »Orla«. — V nedeljo 5. oktobra smo se sešli k poslovnemu večeru, ki smo ga priredili br. Sterniša in Jegliču, ki sta odšla k vojakom. Gosp. predsednik »Orla« se je poslovil od obeh bratov, ki sta bila vzor vsem telovadcem. Prav prisrčna sta bila tudi nagovora br. Platin in Pogačar. Br. Sterniša se je zahvalil za prirejeno večer in obljubil, da se bo tudi pri vojakih vedno spominjal tržiškega »Orla«.

Šmartno pri Litiji. Minulo je že leto, ko smo se zadnjič oglašili v »Mladosti«. Zato naj zopet zapišemo vanjo sebi in drugim bratom v nadaljno spodbudo sledeče podatke iz našega zadnjega (VIII.) občnega zbora, ki smo ga imeli 19. oktobra t. l.: Članov šteje naš odsek 45; sej je bilo tekom let pet; predavanja so bila v zimskem času vsak petek večer; »Mladosti« priha 30 izvodov; dopisov je bilo 31; dohodkov je imel odsek 58 K, stroškov pa 36 K 40 vin.; telovadcev je vpisanih 35; bilo je tekom leta 90 telovadnih večerov, katerih se je udeležilo 1701 telovadcev, na uro torej povprečno 19; javne telovadbe smo se udeležili sledeče: Vodice (2), doma pri Konstantinovi slavnosti (22), pri kat. shodu (19). V verskem oziru imamo zabeležiti to-le: veliko-nočne procesije se je udeležilo 30 uniformiranih bratov, skupnega obhajila enkrat 29 članov, procesije prsv. Rešnjega Telesa 29, kat. shoda 30, na praznik presv. Srca Jezusovega je molilo 27 uniformiranih bratov uro molitve. V izobraževalnem oziru sporočimo sledeče: v zimskih petkovih večerih se je obravnavala različna snov, največ je govoril br. Bric, govorili so pa tudi drugi, kakor: br. Perme, Dušak, Možina, Rozina, Matos; na razpolago je bilo tekoče časopisje. Gg. učitelja Tomšič in Poljanec sta poučevala v zimskih večerih nemščino; br. Perme in Fortuna sta se udeležila sadjarskega tečaja na Grmu. V tehničnem oziru bi bilo omeniti: pošiljali smo zastopstvo na Zvezine seje v Ljubljano in na okrožne seje; imeli smo zastopstvo na pomladanskem tečaju v Ljubljani in trikrat smo se udeležili okrožnega tečaja doma pod vodstvom br. Dostala, Kosa in Pirca. Tudi zabave nismo prezrli: imeli smo izleta v Štango (23 bratov) in Cerovco (28 članov). Nemilo pa nas je zadela ločitev našega čvrstega zastavonoše br. Nograška, ki je prostovoljno zamenjal orlovsko surko s cesarsko bluzo. Evo vam bistvenih podatkov o našem gibanju in delovanju v preteklem letu! Kaj nam pričajo? To, da je v našem odseku še mnogo onega življenja, ki ga je zanetil nepozabni g. Krische in ki bo netivo tudi za nadaljni obstoj in čvrst razvoj našega odseka. Fantje, ki so zrastle z odsekom, bodo gotovo sami poskrbeli, da gleda fara s ponosom tudi v bodoče na svojo mladinsko organizacijo. Tisti, ki so ob odseku zrastle pod vrh, bodo gledali, da izgine lenoba, če bi se tega ali onega morda hotela oprijeti glede telovadbe, gledali, da ne bo na nobenem ničesar, kar bi se ne skladalo z zahtevami »Zlate knjige«, gledali, da pridejo v telovadnico nove vrste, če bi nam morda pretela tujina ali vojaška služba skrbiti dosedanje število. Da naraščaj, to bodi poglavitna skrb vsakega izmed nas! Pomnimo bratje, da se vzbuja po vseh odsekih nova pomlad, pomnimo, da pride mesec februarij, ko hočemo proslaviti svojo petletnico, pomnimo tudi, da pride pomladanski nabor, ki nam zopet pobere nekaj članov! Na zdar!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Članek brata Franc P. iz Šmartna pod Šmarno goro priobči »Mladost« vsled pomanjkanja prostora v prihodnji številki.

Zbirka slovenskih povesti.

Urejuje prof. Iv. Grafenauer.

V zalogi »Katoliške Bukvarne« je pričela izhajati zbirka poljudnih klasičnih povesti, ki doslej v obče niso bile našemu narodu dostopne. Zastopani bodo vsi boljši slovenski pisatelji, ki so pisali za narod. Prevodi se v zbirko ne bodo sprejemali. Ustreči hočemo s tem občutni potrebi slovenskih bralcev; spisi naših pripovednih pisateljev, posebno starejših, se namreč le težko dobe, ker so poskriti po raznih časnikih, časopisih in zbornikih, ki so dostikrat že popolnoma razprodani in jih niti knjižnice ne premorejo, kaj šele posameznik. Temu hoče biti naša

zbirka v pomoč. Izhajala bo v zvezkih po 60 h in bo prinašala po vrsti povesti naših boljših pisateljev, starejših in mlajših, kakor Fr. Erjavca, S. Jenka, Fr. Levstika, J. Jurčiča, J. Ogrinca, J. Stritarja, J. Kersnika, Fr. Finžgarja, Ks. Meška, Iv. Cankarja, Fr. Detela, M. Prelesnika, F. Jakliča, B. Bohinjca, P. Pajkove, Jos. Vošnjaka i. dr.

Namen zbirke pa je, da budi in goji v našem ljudstvu veselje do dobrega beriva. Uspeh bo seveda odvisen tudi od naklonjenosti pisateljev, založnikov in bralcev.

Kakor rečeno, bo stal vsak zvezek le 60 vin., in ker izidejo letno samo štirje zvezki, si bodo to zbirko lahko omislili tudi najrevnejši ljudski sloji. V zbirki bodo zbrani najdragocenejši biseri slovenskega pripovedništva, tako da bo tvorila jedro vsake knjižice in bodo z isto v njej segali po njej višji in nižji sloji našega ljudstva. Uredništvo bo pazilo na to, da bo vsak zvezek zase celota, pri daljših povestih se bosta združila po potrebi dva zvezka v eno knjigo.

Prvi zvezek je ravnokar izšel in obsega Jos. Ogrinčev povest iz časa Slovencev, ki ima naslov: »Vojnimir, ali poganstvo in krsta«.

Simpatična snov, poljudni način pripovedovanja in neprisiljeni razvoj dejanja pa so vzrok priljubljenosti, ki si jo je pridobila povest precej, ko je izšla v »Večernicah«, pravi urednik v predgovoru, in ti razlogi so ga gotovo tudi napotili, da je s to povestjo otvoril novo zbirko. V začetku je kratek Ogrinčev životopis; taki životopisi bodo nudili tudi prihodnji zvezki, kadar bodo pričevali z novim pisateljem.

LISTEK.

Amerikanec.

Povest. — Spisal Stanko Bor.

(Dalje.)

VII.

Dobljički zvonovi so zavonili tužno, v srce segajoče. Ljudje so se odkrili in zmolili par očenašev za dušo pokojne žagarice. Spomnili so se vseh njenih dobrih del, vseh njenih vrlin in sklenili: Bog ji daj večni mir in pokoj! Bila je blaga, dobra, pobožna ženska!

Nekaj jim je še ležalo v dnu srca: njeno smrt so spravljali v zvezo s Petrovo vrnitvijo in nesrečo, a rekel ni o tem nihče ničesar na glas proti drugemu, v srcu so pa mislili vsi enako.

Prišli so varovat. Posedli so po klopih okoli peči in ob steni. Neka mučna tišina je zavaljala v sobi, zdajpazdaj so se ozrli na Petra, ki je ves prepaden in zmučen do smrti sedel pri odru in nepremično zrl v matern obraz. Peter ni videl niti čutil teh pogledov, varovalci so polagoma prehajali v navade, ki so običajne pri varovanju, začeli izprva tih pogovor, postajali glasnejši, pozabili počasi na Petra in so se začeli vesti, kakor so se vedli ob drugih takih prilikah.

Govorjenje je bilo vedno glasneje, polagoma je vzdramilo tudi Petra.

Orzl se je in iz njegovih oči se je brala tiha prošnja, naj vendar ne onečaščajo svetega spomina njegove matere, in govorjenje je za hip prestalo, vse oči so ga zrle nekam začudeno, kakor da mu imajo kaj očitati. Zopet tiha govora — vedno glasneja — glasovi se mežajo, eden hoče pregovoriti drugega.

Peter se je vdrugič ozrl.

Tihota — začudene, očitajoče oči visijo na njem.

Zopet glasno govorjenje.

Peter je vstal, iz njegovih oči je sijala jeza.

»Lepo vas prosim, bodite tihi! Ali vas ni sram?«

»Peter, kaj govoriš?«

Tone se je karajoče ozrl v brata; tudi njemu ni ugajalo to počenjanje varovalcev, a vedel je, da je to v navadi in da mu vsi uidejo, če bi jih kaj pokaral.

Peter je zrl skoraj zaničljivo na te ljudi, ki se niti pri mrliču ne vedejo dostojno, a oni so mu zrl predzno v oči, kakor da mu hočejo nekaj očiti, kakor bi hoteli reči: »Ti nam boš zapovedoval, kako naj se vedemo, ti ki si — —« Peter ni vedel kaj, a drugi so si mislili, mislili vsi eno in isto.

Pa je ponehaval govorjenje, ljudje so odhajali, kdor jim krati pravice, naj sam varuje!

Ostali so sami domači, čudno jim je bilo pri srcih, nekaj strah je napolnjeval celo sobo...

Čez dva dni je bil pokop.

Težke grude so zaropotale nad rakvijo, Peter se je stresel. Kakor v sanjah se mu je zdelo vse, kakor v sanjah je videl mater na odru, kar verjeti ni mogel, da je res mrtva...

A zdaj!

Zamrgolelo mu je pred očmi, otrpelo je za hip od groze vse telo, temnilo se je pred očmi. Za hip... Zagnal se je proti jami, a zgrabilo ga je par krepkih rok in ga pridržalo, sicer bi bil skočil v grob...

»Pustite me!... Jaz hočem za njo... jaz hočem k nji, pustite me!« Hotel se je iztrgati iz rok teh neusmiljenih ljudi in skočiti v grob za materjo.

Usmiljenje in sočutje, čuden nemir in strah se je polastil pogrebcev pri pogledu na ubogega Petra, v oči so jim silile solze.

»Peljimo ga domu!«

»Ne, ne, pustite me, okrutneži, trdosrčneži!...«

Grude so padale na raven bobneče, pritajen jok se je razlegal po pokopališču, vmes je donela molitev duhovnikov...

S silo so ga peljali od groba, bali so se, da ne bi kaj napravil...

Petru so se pokazale pene na ustih.

»Pustite me, ne peljite me od matere!...«

»Pojdi rajše domu, danes si preveč žalosten!«

S silo so ga odvedli s pokopališča. Doma so ga zaprli v kamro. Nekaj časa je razbijal in hotel na prosto, na pokopališče k materi potem se je umiril, pokleknil in molil, nato vstal, hodil nemirno okoli, se križal in sam seboj nekaj mrmral. Nato se je zjokal, pa zopet kričal in hotel ven. Ko je videl, da ne more, se je vsedel v kot, se zazrl v vrata, strmел par trenutkov v nje, nato pa se začel — smejati.

Ljudje so ga slišali, zmajali so z glavami in ga pomilovali. Čudili se pa niso preveč, da je prišel popolnoma ob pamet, zakaj toliko nesreč eno za drugo prenesti — in ne obupati — to bi moral biti človek železne narave.

VIII.

Nesrečna zemlja, ti Bela Krajina! Na kolikih domovih so okna zabita, vrata zaklenjena; po dvoriščih raste trava, hlevi so prazni in zanemarjeni; skozi streho teče ob deževju voda in razjedla tramovje; okoli hiše ne kokodajskajo kure, na gnoju se ne šopiri petelin, vse je prazno, pusto, izumrlo; hiša nosi neizbrisljiv pečat: Amerika! Vinske gorice, rodovitne in težko čakajoče skrbne roke, da bi jih obdelovala, tožijo o starih časih; plevel in trnje raste po njih, plevelu in trnju mora rodovitna zemlja dajati svoj sok; njive bi se rade okitile s poljskimi pridelki, rade bi pokazale, koliko moči in sile imajo v sebi, kako rodovitne so, a ne morejo, navadna pritlikava trava jih prerašča.

Oj nesrečna, usmiljenja, sočutja vredna zemlja, Bela Krajina!

Sto in sto jih pošiljaš vsako leto v Ameriko; ni je skoraj hiše, ki ne bi imela vsaj enega Amerikanca, od sto se jih vrne komaj pet, a še ti te ne ljubijo več tako kot prej, še ti te ne cenijo tako kot zaslužiš, prezirajo te, svojo rodno zemljo, ker nimaš bliščečega zlata v sebi, ker ne zaslužiš na tebi ameriškanih dolarjev!

Slepici, ne, usmiljenja, sočutja vredni reveži! Ne vidijo, da se jim ponujaš, da jim obetaš bogatih

sačkov, da si pripravljena obroditi kar največ, ne vidijo, kako rodovitna si, ne vidijo, da se da na tebi mirno živeti, mirno te obdelovati, mirno umreti — ne viseti med življenjem in smrtjo, mučiti se za žive in mrtve; delati suženjsko za druge ljudi, se jim zdi lepše kot samostojno doma gospodariti, biti svoj gospod na svoji zemlji!...

A ni dovolj! Tiste stotine, tisti tisoči, ki so te že zapustili, vabijo druge stotine in tisoče za seboj, pišejo domov pisma, polna navdušenja in nad, in preslepljajo ljudi. In za očetom gre sin, za bratom brat, za sestro sestra; izseljujejo se cele družine; puščajo domove prazne, gredo — in se navadno ne vrnejo več, a če se vrnejo, ne najdejo miru in zadovoljstva doma, vleče jih neka sila nazaj v Ameriko. Sto in sto nesreč, sto in sto nenadnih, nenaravnih smrti jih ne izmodri; podsuje tega, podsuje onega; matere zaplakujejo nad žalostno smrtjo svojih sinov, odpor vstaja v srcu proti Ameriki; a mlajši sinovi rastejo, čutijo, da so zreli za Ameriko, materine solze jih ne ustavijo, z upom v srcu gredo, dasi s težkim srcem, a gredo vendar. In komaj so par let v Ameriki, že začnejo pozabljati rodne grude — in za domovino so izgubljeni...

Žalostna zemlja, tožna Bela Krajina!...

Vrtačič, posestnik na Griču, se je poslavljaj. Na stolu je stal kovček, napolnjen z vsemi potrebnimi stvarmi; miza je bila bogato obložena, žena je silila moža, naj je, pa se mu ni ljubilo. Podpiral si je trudno glavo in mislil težke misli. Na klopi ob peči je sedela žena, oči so bile rdeče od joka, njene besede so bile tresočne, komaj izgovorjene; v naročju je držala malo hčerko, trileten sinko se je je držal za krilo, in začudeno pogledoval zdaj očeta, ki se tako zamišljeno drži, zdaj mater, ki že celi dan plaka. Ni razumel, zakaj je danes tako čudno pri njih, čutil pa je, da se godi nekaj nenavadnega.

»Vzemi, jej, pot do Kočevja je dolga!«

»Ne ljubi se mi! Nisem lačen!«

Zopet je nastopila mučna tišina, žena bi tako rada še kaj govorila, a ni mogla, mož bi imel še toliko povedati ženi, pa ga je nekaj dušilo v grlu.

Otrok v naročju je zaspal, mati ga je položila v zibelko.

»Janko, pojdi k meni!«

Mali Janko je vzel prstek iz ust in pricapljal k očetu.

»Ali si kaj lačen? Na, jej!«

Janko je vzel kos potice, pa je ni jedel, zrl je žalostno v žalostni očetov obraz.

»Atek, zakaj ste tako žalostni?«

»Saj nisem le jej!... Janko, ali boš priden, ali boš ubogal mamico, ko mene ne bo doma?«

»Kam pa greste?«

»Daleč, daleč! Pa se vrnem — in če boš priden, ti bom prinesel lepega konjiča in drugih igrač! Ali boš priden?«

»Bom!«

»Mamico moraš vedno ubogati! Ali boš?«

Mati je žalostno zaihtela, si pokrila oči in se kar stresala od joka. Janko se je ozrl proti peči in sam zaplaka; oče ni vedel, kaj naj stori; ta jok mu je segel v dno srca in ga rezal kot meč.

»Ne jokaj, Janko, konjiča, lepega konjiča dobiš...«

Jok ni ponehal.

»Žena, ne jokaj! Saj mi bo Bog srečo dal, prislužim si kmalu toliko, da poplačam dolgove, in potem se vrnem!«

»Oh...«

»Zaupaj! Bog me ne bo zapustil! Jutri nesi plačat eno mašo za srečno pot!«

»Bom, toda, Janko, kako bom sama? Otroci, živina, celi grunt, vse naj sama opravljam!«

»Pošiljal bom domov denar, najela boš ljudi in storili bodo delo na polju, hlapca si moraš tudi najeti!«

»Oh, delo me že toliko ne skrbi, ampak za tebe mi je! Bogve, kako bo v Ameriki, bogve, kaj te lahko zadene.«

»Vse je v božjih rokah!«

»Oh, da je moralo priti, da si se odločil iti!...«

Zaihtela je vnovič, mož je molčal, Janku je zamrl jok na obrazu, zaspan je bil, oče ga je nesel na posteljo, ga prekrizal, poljubil in ga zrl par trenutkov, kakor da tudi njemu vest pravi, da ne bo srečen v Amerike...

Na veži je nekaj zaropotalo, hip pozneje so se vrata odprla in vstopil je — Žagarjev Peter, blede, prepaden, izmučen, s sledovi prebitega trpljenja na obrazu.

»Dober večer!«

Vrtačič ga je iznenaden pogledal. Hude slutnje so se mu porajale v srcu — na, kakor da bi hotel slutnje še povečati, pride ta nesrečni človek, ki je sam postal po Ameriki nesrečen in prišel zaradi nje ob pamet.

»Kaj hočeš danes pri nas?«

»Slišal sem, da greš danes v Ameriko, pa sem prišel!«

»Po kaj, čemu si prišel?«

»I, čemu? Vzemi me s seboj! Jaz ne maram živeti v tem kraju!«

Vrtačič je stopil par korakov proti njemu — spomnil se je, da ni Peter pri zdravi pameti.

»No ja, kaj boš govoril!«

»Povej, me vzameš?«

»Pojdi, pojdi!«

»Vzemi me!«

»Peter, sedi za mizo in malo prigrizni! Vem, da si lačen!«

Peter je sedel, a se ni dotaknil jedi. Podprl si je glavo in zamišljeno zrl na mizo. Vrtačičema je bilo skrajno neprijetno, da ne moreta biti niti zadnje ure sama. Toliko sta si imela še povedati in naročiti drug drugemu, srce jima je bilo prepolno in samo prav začeti bi moral eden, pa bi se vlile besede iz ust — in povedala bi si vse, naročila vse in si olajšala žalost.

»Peter, ti nas motiš! Ali bi šel malo iz hiše!«

Peter je pograbil svoj klobuk in palico in odšel, vlegel se je na vrtu v travo in se zagledal v zvezdnato nebo.

V sobi sta si pa Vrtačiča olajševala bridkost ločitve v iskrenih besedah...

Zaropotal je na cesti voz, slišali so se žalostni glasovi, od Črnomlja se je peljalo par Amerikancev, s katerimi je bil Vrtačič domenjen, da bodo skupaj potovali.

Vrtačička je glasno zaplakala, se oklenila moža in ga kar ni hotela izpustiti. Skoro s silo so ga drugi odtrgali od nje. Tudi njega so oblivale solze, ločitev mu je bila tako bridka, da bi se skesal, če bi ne bilo teh mož zraven.

Še en pogled na dom, na rodno hišo, bič je poknil, konji so potegnili... Vrtačička je potekla par korakov za vozom, jok ji je od prevelike žalosti za-

miral, pa je kmalu obstala, pri srcu jo je tako zabolelo, da je mislila, da ji bo počilo. Obstala je, stegnila roke naprej in zajokala še glasneje. Vrtačič je hotel skočiti z voza in se vrniti, pa ga niso pustili.

»Tako se godi povsod! Se bo že potolažila!«

Voz je izginil za ovinkom. Dvoje src, ki so ju skoraj s silo razločili, pa je mrlo od tuge, od nepopisne bridkosti in žalosti...

»Kaj pa ta?«

Eden Amerikancev se je ozrl in zagledal Petra na zadnjem delu voza.

»Mož, kaj pa mislite pravzaprav? Kje ste pri sedli, kam restete?«

»V Ameriko!« Peter je malomarno izgovoril in se ni niti okrenil.

»Ali ste znoreli? Vrtačič, kdo pa je ta človek?«

»To je oni Žagarjev, oni, ki je postal po Ameriki nesrečen in prišel ob pamet!«

»Aha, tisti!... Hm, revež, usmiljenja vreden revež, ampak z nami ne more!«

Začeli so ga pregovarjati, naj stopi z voza, pa se ni zmenil za njih opomine; nazadnje si niso vedeli drugače pomagati, kakor da so ga s silo odstranili z voza.

Zaškrtal je z zobmi in stisnil pesti.

»Kdo bo meni branil iti v Ameriko?«

Dirjal je za vozom, pa jih ni mogel dohiteti, gonili so nalašč tako hitro.

Ves upehan se je slednjič ustavil, zavihtel s pestjo za njimi in preklel te ljudi, ki mu branijo, po vsej sili branijo iti nazaj v Ameriko in si tam zopet nabrati dolarjev.

Nato je stopil v obcestni jarek, se vlegel in kmalu zaspal....

(Dalje.)

Razširjajte - - -

- priporočajte -

- - agitirajte za

„MLADOST“

Ustanovljeno 1863. Manufakturna trgovina Ustanovljeno 1863.

Franc M. Regorschek naslednik, Ljubljana

priporoča naslednje za orlovske odseke predpisano blago, kakor sukno za kroje, garniture (vrvice) za kroje, ovratnike, zapestnice, gumbe itd.

Cenik od omenjenih predmetov pošljem na zahtevo franko.

Nadalje priporočam častiti duhovščini pristno cerkveno platno ter razne vrste sukna za talarje in obleke kakor tudi platnene barvane žepne robce. Imam tudi veliko izbiro spodnjega volnenega perila.

Se priporočam z odličnim spoštovanjem

Franc M. Regorschek naslednik.

Cene nizke!

Postrežba solidna!

Odgovorni urednik: **Albert Jeločnik**, Ljubljana.

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij lista „Mladost“.

Tisk Katoliške tiskarne v Ljubljani.